

A cicle mitjà: observem, comuniquem i circulem!

Curs: Cicle mitjà (3r i 4t primària)

Àrea: Educació Física

DESCRIPCIÓ (context + repte)

Per què aquesta situació d'aprenentatge? Està relacionada amb alguna altra? Quin és el context?¹ Quin repte planteja?²

Aquesta situació d'aprenentatge (SA) inicia una seqüència de les situacions d'aprenentatge que tenen la finalitat d'aprendre i aplicar alguns dels aspectes generals del trànsit, com algunes normes de convivència, el respecte envers les instal·lacions, els senyals, les indicacions, etc., i concretament sobre aspectes rellevants de la mobilitat i circulació amb vehicles de rodes, com les bicicletes i els patinets. Per aquest motiu, aquesta seqüència de SA comparteix el mateix títol, "El meu carnet de circulació", amb el CM i el CS de primària. De la mateixa manera, tindrà continuïtat en el desplegament a l'etapa de l'ESO. El cicle superior d'educació primària suposa per a l'alumnat un seguit de canvis que es van donant de forma progressiva.

En aquest context, i concretament al CM, ens situem davant d'un alumnat de vuit i nou anys d'edat que just comença a voler ser més autònom i a fer ús de vehicles no motoritzats, i té curiositat per poder desplaçar-se a l'escola més lliurement i de manera segura.

Per aquest motiu, és un bon moment perquè conegui els perills que es pot trobar a la via pública de camí a l'escola i conscienciar-lo; és per això que es crearan camins segurs per anar a l'escola i així també potenciar la lluita contra el sedentarisme infantil.

Partint dels coneixements previs, les experiències personals i la recerca, el repte que es planteja a l'alumnat és superar tots els requisits necessaris per aconseguir l'obtenció del *Carnet de circulació CM*, que habilitarà per circular per la via pública amb vehicles o aparells lliscants (bicicleta, patinet, patins, monopatí....) i caminant.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les competències específiques següents:

Competències específiques	Àrea o matèria
CE2. Desenvolupar un estil de vida actiu i saludable incorporant la pràctica habitual d'activitats físiques i altres comportaments beneficiosos per a la salut durant la vida quotidiana per adquirir hàbits que contribueixen al benestar físic, mental i social	Educació Física
CE4. Valorar l'entorn com a espai de pràctica d'activitats físiques i d'ocupació del temps de lleure, utilitzant-lo de manera respectuosa i responsable per participar en la seva conservació i millora.	Educació Física

¹ Conjunt de circumstàncies que envolten i expliquen un esdeveniment, una situació, un individu, un col·lectiu o comunitat, etc.

² Repte: tema d'interès plantejat per l'alumnat, observació d'un fenomen, polèmica o controvèrsia entorn d'un fet, informació que crida l'atenció a la ciutadania, problemàtica que afecta la societat o l'entorn de l'alumnat, pregunta sobre un element de la realitat, recerca a partir d'un element investigable, necessitat plantejada per un agent extern, dilema que cal comprendre, manifestació artística, etc.

CC3. Reflexionar i dialogar sobre valors i problemes ètics d'actualitat, comprenent la necessitat de respectar diferents cultures i creences, cuidar l'entorn, rebutjar prejudicis i estereotips, i oposar-se a qualsevol forma de discriminació i violència –incloent-hi la violència masclista, LGTBI-fòbica, racista o capacitista– o fonamentalisme ideològic.	Transversal
CPSAA2. Conèixer els riscos més rellevants per a la salut i començar a adoptar hàbits saludables per al seu benestar físic i mental.	Transversal

TRACTAMENT DE LES [COMPETÈNCIES TRANSVERSALS](#)³

Competència ciutadana: obstacles a la via pública, mals comportaments, actes d'incivisme.

Competència personal, social i d'aprendre a aprendre: combatre el sedentarisme, animar l'alumnat a anar caminant o amb mitjà no motor a l'escola.

OBJECTIUS D'APRENTATGE I CRITERIS D'AVUACIÓ

OBJECTIUS D'APRENTATGE⁴ Què volem que aprengui l'alumnat i per a què? CAPACITAT + SABER + FINALITAT		CRITERIS D'AVUACIÓ⁵ Com sabem que ho han après? ACCIÓ + SABER + CONTEXT	
1	Incorporar hàbits de mobilitat saludables i sostenibles per desplaçar-se a l'escola i combatre el sedentarisme tot reduint la petjada de carboni.	1.1	Incorporar la pràctica habitual d'activitats físiques en la vida quotidiana com a comportament beneficiós per a la salut valorant-ne la contribució al benestar físic, mental i social.
		1.2	Aplicar les normes de circulació a l'entorn proper durant els desplaçaments a l'escola.

³ Competència ciutadana, competència emprenedora, competència personal, social i d'aprendre a aprendre i competència digital.

⁴ Les competències específiques estan formulades de forma general i convé concretar-les per definir quins seran els aprenentatges que s'adquiriran amb la realització de la situació d'aprenentatge. Aquesta concreció ha de permetre formular unes competències pròpies de la situació d'aprenentatge que són l'equivalent dels objectius d'aprenentatge.

⁵ Els criteris d'avaluació es poden desplegar en indicadors. Un objectiu d'aprenentatge pot relacionar-se amb un, dos o més criteris d'avaluació.

2	Col·laborar en l'organització dels camins a l'escola segurs per tal de fomentar l'activitat física a l'hora de desplaçar-se a l'escola.	2.1	Participar en la creació de camins escolars segurs tot col·laborant amb els agents de mobilitat.
3	Mostrar respecte vers les mesures bàsiques de seguretat d'un mateix i de la resta de comunitat per tal de minimitzar els possibles riscos en els desplaçaments en l'entorn.	3.1	Respectar les normes de circulació establertes, els espais i els materials en la vida quotidiana.
1	Elaborar un producte final senzill que solucioni un repte o necessitat d'acord amb diferents formes de raonament i de disseny per tal de lluitar contra el sedentarisme infantil.	1	Comunicar els trajectes segurs fins al centre a través de manifestacions expressives elaborades utilitzant els recursos creats.

SABERS

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge es tractaran els sabers següents:

	Saber	Àrea o matèria
1	Reconeixement dels efectes físics i mentals beneficiosos que la pràctica habitual d'activitats físiques i un estil de vida actiu tenen per a la salut en la vida quotidiana.	Educació Física
2	Valoració de la importància de fer servir un equipament que permeti dur a terme pràctiques d'activitats físiques d'una manera adequada.	Educació Física
3	Construcció de materials funcionals i segurs que puguin ser utilitzats en la pràctica d'activitats físiques.	Educació Física
4	Respecte vers les mesures bàsiques de seguretat d'un mateix i de les altres persones, tot anticipant els possibles riscos en la pràctica d'activitats físiques.	Educació Física
5	Aplicació de compromisos i normes per a la vida en societat per promoure una ciutadania que busqui una sortida als conflictes de forma pacífica i dialogada.	Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural
6	Identificació de les normes de circulació, senyals i marques viàries, per afavorir una mobilitat	Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

	segura com a vianants i usuaris dels mitjans de transport col·lectius o personals.	
7	Desenvolupament d'actituds de consum responsable dels recursos naturals i de les fonts d'energia, en diverses facetes de la vida.	Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENENTATGE

Quines són les principals estratègies metodològiques que es preveuen utilitzar? Quins tipus d'agrupament realitzarem? Quins són els principals materials que necessitarem? Etc.

Estratègies metodològiques:

Durant les sessions d'aquesta SA s'han de fusionar mètodes actius globals amb exercicis específics dirigits a millorar habilitats i destreses. A més, s'han d'incloure activitats diverses per potenciar la motivació, la creativitat i la participació de l'alumnat, a fi de poder aconseguir aprenentatges més competencials i al més significatiu possible. Entre les metodologies emprades destaquen: reptes, descobriment guiat, resolució de problemes i aprenentatge entre iguals.

Avaluació:

En aquesta SA es du a terme una avaluació formativa i formadora, s'identifiquen i preveuen els objectius de l'activitat, a més de la planificació de la tasca i els criteris d'avaluació.

Cal destacar diverses estratègies d'avaluació:

- Coavaluació.
- Autoavaluació.
- Heteroavaluació.

Agrupaments: segons les característiques de cada activitat (gran grup, grup mitjà, parelles, individual i petits grups).

Recursos:

- **Espacials:**
 - Pista poliesportiva.
 - Pati de l'escola/espais exteriors del centre.
 - Entorn proper del centre.
- **Materials:**
 - Material genèric d'EF (piques, cons, tanques...).
 - Material específic de senyalització vial (senyals de trànsit, etc.).

- Altres materials: aquells que permetin dur a terme les diferents activitats en suport paper (llapis, bolígraf, fulls...).
- **Humans:**
 - Especialista d'Educació Física.
 - Tutor/a.
 - Per a les sessions fora de l'escola, cal tenir en compte la ràtio d'alumnes i docents; i també cal tenir present la possibilitat de demanar voluntaris.
 - Agents de mobilitat.

ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVUACIÓ

	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
Activitats inicials <i>Què en sabem?</i>	Activitat 0. Com a inici de la SA, l'alumnat pot calcular la seva petjada de carboni: https://huelladeciudades.com/AppHCCali/main.html Recollint els resultats, es pot fer una reflexió sobre les accions que cal evitar i així reduir la petjada de carboni.	30'
	Activitat 1. Una gimcana en què l'alumnat ha de trobar trossos d'un conte amb el qual es pugui treballar i reflexionar sobre la circulació i la mobilitat. Un cop es disposa de tots els passatges de la història, cal que els ordenin. Tot seguit es llegeix el conte cooperativament. El/La docent pot fer preguntes per crear debat i/o reflexió.	30'
	Activitat 2. Es fa l'activitat de les quatre cantonades, en què l'objectiu és, mitjançant una petita enquesta sobre moviment, saber en quins transports ve l'alumnat a l'escola. Cada vegada que es fa l'enquesta s'efectua un breu debat en relació amb els resultats.	15'
Activitats de desenvolupament	Activitat complementària Agafant un mapa del barri/població on està situada l'escola, es busquen 4 punts des d'on es podrien crear camins escolars (punts representatius: Ajuntament, església, teatre, botiga). Es	60'

<i>Aprenem nous sabers</i>	vol potenciar la creació de camins segurs per intentar incentivar d'anar a l'escola caminant o amb transports no motoritzats. A més, durant aquesta preparació de la caminada també es recomana detectar quins factors de risc es poden trobar; per exemple: distraccions, vulnerabilitats, gestió de la influència, emocions, etc. El paper del/de la docent és fer d'acompanyament en la reflexió i el debat per tal de relacionar-les amb situacions de mobilitat segura.***	
	Activitat 3 Per tal de preparar l'alumnat per a la caminada de reconeixement fem una activitat de joc d'observació i comunicació. Joc de les Parelles d'Observadors: es formen parelles d'alumnes i es dona a cada parella una llista de coses específiques per observar al pati de l'escola. Aquests elements podrien incloure colors, formes, o detalls específics del medi ambient. Cada parella ha de treballar junta per trobar i marcar tots els elements de la seva llista. Després, cada parella compartirà les seves observacions amb la resta de la classe.	15'
	Activitat 4 Aquesta activitat prèvia podria ajudar a desenvolupar les habilitats d'observació, comunicació i treball en equip que són essencials en l'activitat principal de la caminada pel barri. Joc de Comunicació d'Equips: es divideix la classe en equips i es dona a cada equip un objecte petit (com una figura de joguina o un objecte quotidià). Un membre de l'equip ha de descriure l'objecte als altres, però sense mostrar-lo. Els altres membres de l'equip hauran d'escoltar atentament i intentar dibuixar o descriure l'objecte basant-se en la descripció oral. Aquesta activitat destaca la importància de la comunicació precisa.	
	Activitat 5. Simulem la caminada! 1. Un camí de riscs: s'estableix un circuit o una ruta pel pati amb diferents zones que representin situacions de risc. S'hi podrien incloure elements com ara zones amb obstacles de terra, punts del circuit amb poc angle de visió; per tant, punts on és difícil veure el perill, punts que representin un carrer... Un cop es munta el circuit entre tots, estaria bé poder reflexionar i pensar en quines conductes segures es podrien dur a terme per evitar o minimitzar aquestes situacions. 2. Cada alumne té un rol: es divideix l'alumnat en grups i s'assigna a cada grup un rol específic, com ara "vianant", "conductor de cotxe", "ciclistes"...	60'

	3. Cada grup d'alumnes ha de recórrer el camí tot seguint les normes de seguretat. L'alumnat que faci de conductor ha de ser conscient dels vianants i altres vehicles del voltant. Els vianants ha de parar atenció als senyals de trànsit i als possibles obstacles. Durant la simulació, es poden introduir situacions inesperades, com ara semàfors que canvien sobtadament o objectes que cauen. 4. Reflexió final: un cop es finalitza la simulació, és recomanable fer un moment de debat amb tota la classe. Es pregunta a l'alumnat sobre les situacions de risc que han identificat i com les han abordat. És important que es parli sobre la importància de la comunicació, la consciència sobre l'entorn i la presa de decisions ràpides per mantenir-se segurs. L'alumnat pot fer una llista amb els punts més importants que cal tenir en compte a l'hora de sortir a fer la caminada de reconeixement.	
	Activitat 6. Caminada de reconeixement El grup classe es divideix en quatre grups d'experts, cada grup s'encarrega d'un tipus d'observació: Grup 1: ha d'observar atentament els elements del carrer, incloent-hi el mobiliari urbà, elements viaris i senyals de trànsit. Han de resseguir-los a la graella designada i preparar-se per crear el seu gràfic un cop hagi completat l'observació. Grup 2: ha de marcar tots els obstacles que trobi durant la caminada de reconeixement. Ha de fer anotacions al mapa del barri per indicar els llocs on consideri que hi ha obstacles que afecten els vianants. S'ha d'assegurar de registrar tot detall rellevant. Grup 3: ha d'identificar i marcar les direccions dels carrers per on passaran els camins escolars. S'ha d'assegurar de seguir amb atenció les rutes previstes i registrar aquesta informació al seu mapa del barri. Grup 4: aquest grup ha de fer la seva tasca prèviament a la sortida; la seva funció és detectar possibles riscos que es podran trobar a la sortida i/o riscos que potser no siguin evidents però que podrien aparèixer durant la caminada; així es treballa la prevenció de riscos. Quan hàgiu completat les tasques, han d'estar preparats per compartir les observacions i conclusions amb la resta dels grups. Si hi ha alguna pregunta o necessiteu aclariments addicionals, es pot fer saber al docent.	90'
	Activitat 7 Realització del buidatge de les informacions recollides durant la caminada de reconeixement; cada grup comparteix les dades.	60'

	S'han de preparar els mapes amb els camins escolars segurs que es proposen amb els punts de trobada. Ampliació en col·laboració amb l'àrea de Matemàtiques: entre tots han de fer el gràfic de mobiliari urbà, senyals...	
Activitats d'estructuració <i>Què hem après?</i>	Activitat complementària: Recollint les necessitats que hagin sorgit, escriure una carta/correu electrònic (des de l'àrea de Llengua) en què es demani a la Regidoria de Transport i/o d'Educació la possibilitat de pintar els passos de vianants dels camins escolars d'un color diferent; d'aquesta manera els vehicles també sabran que són camins per on circulen infants. A més, s'hi poden incloure altres riscos que com a alumnat ha decidit que es podrien evitar. El que és important és que si es fa aquesta activitat complementària, sigui per fer propostes de millora i, per tant, també estaria bé fer propostes de seguretat en mobilitat.	60'
	Activitat complementària: A més cal fer cartells conscienciant a la comunitat educativa de les dificultats que molts cops l'alumnat es troba a l'hora de circular per les voreres a causa d'obstacles evitables (cotxes mal aparcats, motocicletes...).	60'
Activitats d'aplicació <i>Apliquem el que hem après</i>	Activitat 8 Es munta un circuit a la pista poliesportiva del pati, el joc es basa en el joc del "Comecocos". El circuit es fa a les línies de la pista de l'escola, però s'hi incorporen senyals; per tant, l'alumnat ha de complir les instruccions de trànsit per poder seguir movent-se i evitar que els enxampin. L'alumnat només pot desplaçar-se per sobre de les línies de la pista. Com a ampliació: es poden incorporar obstacles per fer conscients els infants de les dificultats que podem trobar als carrers. A més, també es pot ampliar incloent-hi factors de risc i conductes de seguretat.	60'
	Activitat 9 Recuperant l'activitat de simulació (activitat 5), entre tot l'alumnat han de muntar un nou circuit, dibuixar a la pista passos de vianants, incorporar els senyals... D'entrada, es divideix la classe en dos grups, el primer grup (A) és el dels examinadors i el grup B circula pel circuit (els uns com a vianants i els altres com si fossin vehicles; a mitja activitat s'intercanvien els rols). L'alumnat del grup A ha d'observar el seu examinat i anotar què ha fet correctament i què cal que millori per seguir una mobilitat segura i correcta. Un cop acaba el primer grup es	60'

	fa el canvi de rol. Activitat 10 Les parelles observadores es donen la resposta (<i>feedback</i>): si no han mirat a banda i banda abans de creuar el pas de vianants, si han creuat per on no tocava... Segons la valoració dels companys i l'observació del docent i dels agents de mobilitat (en cas que hi puguin assistir) s'afegeix la nova dada aconseguida al seu carnet de circulació. Amb aquesta activitat el que es persegueix és reflexionar sobre l'aplicació de tot el que l'alumnat ha après sobre mobilitat segura per tal d'aplicar-ho a la seva vida quotidiana. Activitat 8 <u>Permís de circulació</u> Autoavaluació (Annex 1).	
--	--	--

BREU DESCRIPCIÓ DE COM S'ABORDEN ELS VECTORS⁶ EN AQUESTA SITUACIÓ D'APRENTATGE

- 1) **Aprenentatges competencials:** els aprenentatges inclosos en aquesta situació d'aprenentatge son aplicables a la vida quotidiana de l'alumnat.
- 2) Perspectiva de gènere.
- 3) **Universalitat del currículum:** les estratègies esmentades anteriorment tenen en compte les característiques personals de l'alumnat i això promou la participació de tots els infants. D'altra banda cal esmentar que es tindran en compte els processos d'aprenentatge i els diversos ritmes dels infants a l'hora d'assolir el repte.
- 4) Qualitat de l'educació de les llengües.
- 5) **Ciutadania democràtica i consciència global:** a través de les activitats proposades es potencia la representació efectiva e l'alumnat afavorint que realitzi demandes, faci propostes, participi en presa de decisions; a més de potenciar la mobilitat sostenible tot respectant a la ciutadania.
- 6) Benestar emocional.

⁶ Els sis vectors són: 1) Aprenentatges competencials. 2) Perspectiva de gènere. 3) Universalitat del currículum. 4) Qualitat de l'educació de les llengües. 5) Ciutadania democràtica i consciència global. 6) Benestar emocional.

MESURES I SUPORTS **UNIVERSALS**⁷

Ús de metodologies que possibilitin la flexibilització de les formes de treball i la personalització dels aprenentatges i de l'avaluació. (explicades anteriorment).

Varietat en materials, instruments d'aprenentatge i avaluació, així com en l'ús de diferents llenguatges que facilitin l'accessibilitat per a tot l'alumnat.

Anticipació dels objectius i els criteris d'avaluació.

Agrupaments flexibles i variats.

Suport escrit i visual de conceptes que afavoreixin els aprenentatges (disseny de materials, vídeos de referents...).

Flexibilització del temps i els espais.

MESURES I SUPORTS **ADDITIONALS**⁸ O **INTENSIVUS**⁹

Quines mesures o suports addicionals o intensius es proposen per a cadascun dels alumnes següents:

Alumne	Mesura i suport addicional o intensiu

ANNEX 1. Autoavaluació

⁷ Les mesures i els suports universals són els que s'adrecen a tots els alumnes. Han de permetre flexibilitzar el context d'aprenentatge, proporcionar als alumnes estratègies per minimitzar les barreres de l'entorn i garantir la convivència i el compromís de tota la comunitat educativa.

⁸ Les mesures i els suports addicionals s'adrecen a alguns alumnes. Permeten ajustar la resposta educativa de forma flexible, preventiva i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge que poden comprometre l'avenç personal i escolar.

⁹ Les mesures i els suports intensius són específics per als alumnes amb necessitats educatives especials, estan adaptats a la seva singularitat i permeten ajustar la resposta educativa de forma extensa, amb una freqüència regular i, normalment, sense límit temporal.

LA MEVA AUTOAVALUACIÓ					RETORN DEL METRE/A			
He de millorar	A vegades	Sovint	Sempre		He de millorar	A vegades	Sovint	Sempre
 	 	 	 	Com m'he sentit a la classe d'educació física?	 	 	 	
 	 	 	 	Respecto als companys i a les companyes i els materials?	 	 	 	
 	 	 	 	He respectat les normes i he estat atent/a?	 	 	 	
 	 	 	 	Soc capaç de reconèixer les senyals de trànsit?	 	 	 	
 	 	 	 	Sé explicar els itineraris segurs?	 	 	 	
 	 	 	 	Soc capaç de fer un llistat de conductes de risc?	 	 	 	
 	 	 	 	Soc capaç de fer un llistat de conductes segures?	 	 	 	